

Global Britain: Το νέο δόγμα εξωτερικής πολιτικής της Μεγάλης Βρετανίας

Στις 29 Μαρτίου του 2017, η βρετανική κυβέρνηση, αιτούμενη την ενεργοποίηση του άρθρου 50 της ΣΕΕ, ξεκίνησε ένα ταξίδι σε αχαρτογράφητα νερά. Σε ένα κόσμο που διαρκώς αλλάζει, αλλάζουν και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα κράτη. Η Βρετανία προσπαθεί να διατηρήσει το κύρος της και να ενδυναμώσει το διεθνή ρόλο της στην παγκόσμια σκακιέρα, παρά τις αντιξοότητες που προκύπτουν. Επικεντρωμένη στη ναυτική στρατηγική και στο εμπόριο αναζητά διέξοδο κοιτάζοντας στο παρελθόν, οπότε και τέθηκαν οι βάσεις για την επιτυχία της. Το νέο βρετανικό δόγμα αποτυπώνει το Λονδίνο ως ένα φοίνικα που αναγεννιέται από τις στάχτες του, ανακτά την αυτοπεποίθησή του και είναι έτοιμο να αδράξει κάθε ευκαιρία παγκοσμίως.

Τρεις είναι οι βασικοί στόχοι της εξωτερικής πολιτικής της Βρετανίας που μένουν αμετάβλητοι ήδη από το 1558: α) διατήρηση του ελέγχου του Στενού της Μάγχης, β) προστασία του υπερπόντιου εμπορίου με τις βρετανικές αποικίες και γ) αποτροπή οποιουδήποτε δυνητικού ηγεμόνα στην ηπειρωτική Ευρώπη (Matlby, 2007)¹.

Η στρατηγική αυτή ήταν που καθιέρωσε τη Βρετανία ως παγκόσμια δύναμη, η οποία έφτασε στην ακμή της οικονομικής της ισχύος τον 19ο αιώνα (Watson, 2010)². Ωστόσο, καταλυτικός παράγοντας στην ανατροπή των ισορροπιών στο διεθνές σύστημα ήταν οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι, όπου εάν και νικήτρια, η Βρετανία, υπέστη σημαντικό πλήγμα στην οικονομία της (Mearsheimer, 2007)³. Έτσι, προέβη σε δύο σημαντικές ενέργειες: α) μετατροπή της αυτοκρατορίας σε μια πιο ευέλικτη δομή, αυτή της Κοινοπολιτείας και β) σύναψη της ειδικής σχέσης με τις ΗΠΑ⁴ (Ηφαιστος, Αρβανιτόπουλος 2003)⁵. Ιδίως το δεύτερο, αναβάθμισε το ρόλο της στα διεθνή δρώμενα λαμβάνοντας ετερόφωτη ισχύ από τις ΗΠΑ (Παπασωτηρίου, 2002)⁶.

Το 1948 ο W. Churchill αναπτύσσει την θεωρία των τριών κύκλων, όπου επί της ουσίας είναι μια αναπροσαρμογή της στρατηγικής της Βρετανίας. Η θεωρία αυτή αποτελεί και τη βάση του σημερινού δόγματος (Global Britain). Οι τρεις κύκλοι, ήταν αυτοί που καθόρισαν τις περιοχές όπου η Βρετανία θα έπρεπε να συνεχίσει να ασκεί πολιτική επιρροή. Οι περιοχές ήταν: α) η Κοινοπολιτεία, β) ο Αγγλόφωνος κόσμος και γ) η Ενωμένη Ευρώπη. Όσον αφορά στον τρίτο κύκλο, σκοπός ήταν η ίδρυση μιας διακυβερνητικής ένωσης, στην οποία ο ρόλος της Βρετανίας θα ήταν ρυθμιστικός.⁷ Ωστόσο, δομικές πιέσεις του συστήματος την οδήγησαν, το 1973, στην ένταξή της στην ΕΟΚ (Waltz, 2011)⁸.

¹ Maltby, W. 2007, *Η Ιστορία της Στρατηγικής κυβερνήτες, κράτη και πόλεμος*, 14th edn, Εκδόσεις Τουρίκη, Γέρακας Αττική

² Watson, A 2010, *Η Εξέλιξη της Διεθνούς Κοινωνίας Μια συγκριτική ιστορική ανάλυση*, 4th edn, Ποιότητα, Αθήνα

³ Mearsheimer, J 2007, *Η Τραγωδία της Πολιτικής των Μεγάλων Δυνάμεων*, 1st edn, Ποιότητα, Αθήνα

⁴ Γνωστό ως Δόγμα Truman

⁵ Ηφαιστος, Π & Αρβανιτόπουλος, Κ 2003, *Ευρωατλαντικές Σχέσεις*, 1st edn, Ποιότητα, Αθήνα

⁶ Παπασωτηρίου, Χ 2002, *Αμερικανικό πολιτικό σύστημα και εξωτερική πολιτική: 1945-2002*, 5th edn, Ποιότητα, Αθήνα

⁷ Ηφαιστος, Π 1999, *Διπλωματία και Στρατηγική των Μεγάλων Ευρωπαϊκών Δυνάμεων*, Ποιότητα, Αθήνα

⁸ Waltz, K 2011, *Θεωρία Διεθνούς Πολιτικής*, 1st edn, Ποιότητα, Αθήνα

Έκτοτε η Βρετανία έθετε φραγμό σε κάθε είδος ολοκλήρωσης στο πλαίσιο της ένωσης. Η ευαισθησία της μη παραχώρησης αρμοδιοτήτων από εθνικό σε κοινοτικό επίπεδο οδήγησε τον Ιούνιο του 2016 στο Brexit. Αναδύεται, λοιπόν, η ανάγκη αντιστάθμισης των επικείμενων αρνητικών συνεπειών του Brexit, κυρίως στις εμπορικές σχέσεις με την Ε.Ε. Το σκεπτικό αυτό αποκρυσταλλώνεται με την εγκαθίδρυση του "νέου" δόγματος εξωτερικής πολιτικής Global Britain. Πρόκειται δηλαδή για μια αναθεώρηση και αναπροσαρμογή του διεθνή ρόλου της Βρετανίας.

Με το δόγμα αυτό σηματοδοτείται, αφενός η εξωστρέφεια, αφετέρου η αποφασιστικότητα στην προώθηση του διεθνούς ρόλου (Fraser, 2016)⁹. Οι στόχοι της βρετανικής εξωτερικής πολιτικής παραμένουν σταθερά η προστασία των βρετανικών συμφερόντων, η διατήρηση της επιρροής της και τέλος η προώθηση της αγγλικής ευημερίας (House of Commons Committee, 2017)¹⁰.

Ταυτοχρόνως, το νέο δόγμα αποπειράται να διαβεβαιώσει τους συμμάχους ότι το Λονδίνο θα εξακολουθήσει να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του, να καταστήσει σαφές ότι η βρετανική αποτρεπτική ικανότητα παραμένει ισχυρή να υπερασπιστεί τα εθνικά συμφέροντα και τέλος να δηλώσει σταθερά προσηλωμένη στη διατήρηση της διεθνούς έννομης τάξης (Hunt, 2019)¹¹.

Η υλοποίηση του νέου σχεδίου προϋποθέτει από το Λονδίνο την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων εργαλείων άσκησης εξωτερικής πολιτικής. Οι σημαντικότερες πτυχές του δόγματος που θα αναλυθούν στη συνέχεια περιλαμβάνουν βελτίωση των διπλωματικών σχέσεων, σύναψη νέων εμπορικών συμφωνιών, καθώς και διεύρυνση της στρατιωτικής παρουσίας σε πλανητικό επίπεδο (House of Commons Committee, 2019)¹².

Διπλωματική προσέγγιση

Ως προς τις διεθνείς και διπλωματικές σχέσεις φιλοδοξούν εντονότερη παρουσία καθώς και αναβάθμιση της θέσης τους στη διεθνή αρένα, γεγονός που αποδεικνύεται από την ανακοίνωση του Υπουργού Εξωτερικών σχετικά με την δημιουργία τουλάχιστον 250 νέων διπλωματικών θέσεων σε 169 κράτη και 10 νέων υπερπόντιων κυριαρχικών αποστολών (Johnson, 2018)¹³. Το Ηνωμένο Βασίλειο έτσι, θα έχει τις περισσότερες υπερπόντιες αποστολές από κάθε άλλο ευρωπαϊκό κράτος. Το Brexit υπήρξε αφορμή να ανανεώσουν τους παλιούς δεσμούς με τα μέλη της Κοινοπολιτείας καθώς στις χώρες αυτές παρατηρείται ταχύτερη και μεγαλύτερη ανάπτυξη από τις ευρωπαϊκές (Politico, 2017)¹⁴.

⁹ Fraser, S. (2016). *Can the UK Retain Global Influence After Brexit? Policies and Structures for a New Era*. [online] RUSI. Available [here](#): [Accessed 29 Mar. 2019]

¹⁰ House of Commons Foreign Affairs Committee (2017). *Global Britain*. London: House of Commons Foreign Affairs Committee, pp.13-27.

¹¹ Hunt, J. (2019). *Britain has been shaping the world for centuries. That won't change with Brexit*. [online] Washington post. Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019].

¹² House of Commons Foreign Affairs Committee (2017). *Global Britain*. London: House of Commons Foreign Affairs Committee, pp.13-27.

¹³ Johnson, B. (2018). Foreign Secretary announces 250 new diplomatic roles and ten new sovereign missions overseas. [online] GOV.UK. Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019].

¹⁴ UK government: Brexit will help boost trade with developing world. [online] politico.com. Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019]

Αναφορικά με την παρουσία τους στους διεθνείς οργανισμούς προσδοκούν αυτή να επαναπροσδιοριστεί. Συγκεκριμένα στοχεύουν μέσω του NATO σε αύξηση της παρουσίας τους σε όλα τα σημεία του ορίζοντα. Ως προς τον ΟΗΕ αποσκοπούν σε ενδυνάμωση της παρουσίας τους πιστοί στις προσταγές του διεθνούς δικαίου, λαμβάνοντας πρωτοβουλίες σε καινούργια ζητήματα και διεθνείς προκλήσεις (Hunt, 2019)¹⁵. Αντεπιχείρημα σε αυτή τη φιλοδοξία υπήρξε η αποτυχία της βρετανικής διπλωματίας να εξασφαλίσει την επανεκλογή Βρετανού δικαστή για πρώτη φορά από την δημιουργία του ΔΔΧ (House of Commons Committee, 2017)¹⁶. Βάσει των προαναφερθέντων θα μπορούσαμε να αναλύσουμε το νέο δόγμα εξωτερικής πολιτικής του Ηνωμένου Βασιλείου σύμφωνα με την εκδοχή του Τσώρτσιλ η οποία αναφέρεται σε 3 κύκλους, όπως προαναφέρθηκε. Η Βρετανία μεταπολεμικά αποτέλεσε τον συνδετικό κρίκο NATO, Ευρώπης και Αμερικής. Απόρροια αυτού είναι η «θυσία» του τρίτου κύκλου στο βωμό της ανάπτυξης και άνθισης των άλλων δύο.

Στόχος είναι η σταθερότητα, το ελεύθερο εμπόριο και πάνω από όλα η διασφάλιση της παγκόσμιας ειρήνης. Δεν θα μπορούσαμε να μην αναφερθούμε στην μακράιωνη παράδοση ήπιας ισχύος η οποία αποτελεί ισχυρό διπλωματικό χαρτί για το Ηνωμένο Βασίλειο.

Λυδία λίθο της διεθνούς επιρροής του Ηνωμένου Βασιλείου αποτελούσε ανέκαθεν η πολιτιστική του διπλωματία. Σύμφωνα, μάλιστα, με έρευνα που διεξήγαγαν οι Portland Communications το Ηνωμένο Βασίλειο εξακολουθεί, πιο ακμαίο από ποτέ, να ηγείται των χωρών με την πιο ανθηρή πολιτιστική διπλωματία (Donaldson, 2018)¹⁷. Ιδίως υπό το πρίσμα του δόγματος του Global Britain, η ικανότητα της χώρας να ασκεί διεθνή επιρροή διαφαίνεται μέσω ορισμένων πτυχών. Διαθέτει, στον τομέα της εκπαίδευσης, ορισμένα από τα πιο υψηλού κύρους πανεπιστήμια που προσελκύουν εκατομμύρια φοιτητές ανά τον κόσμο. Επιπροσθέτως, μέσω του BBC και του British Council, τονίζει την αφοσίωση του στα διεθνή δρώμενα. Χάρη στην κουλτούρα του και στις αξίες που πρεσβεύει, στην αξιοπιστία των δημοκρατικών του θεμελίων δύναται να μεταλαμπαδεύει τις πολιτικές του ιδέες σε μεγάλες συσσωματώσεις όπως η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ. Προς επίρρωση των ανωτέρω, έχει καθιερώσει την γλώσσα του ως *lingua franca*, ένα όπλο που προσφέρει πλούσια οφέλη, κυρίως στις διεθνείς συναλλαγές, τη φήμη και τη διεθνή του καταξίωση ως παγκόσμια δύναμη.

¹⁵ Hunt, J. (2019). *Britain has been shaping the world for centuries. That won't change with Brexit*. [online] Washington Post. Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019]

¹⁶ House of Commons Foreign Affairs Committee (2017). *Global Britain*. London: House of Commons Foreign Affairs Committee, pp.13-27.

¹⁷Donaldson, A. (2018). *The top soft powers of 2018* | British Council. [online] Britishcouncil.org. Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019].

Οικονομική προσέγγιση

Στον οικονομικό τομέα, το Global Britain προσβλέπει στην οικονομική και εμπορική δικτύωση τόσο με νέους όσο και παλαιούς συμμάχους, σε μια προσπάθεια να μετριάσει τους κραδασμούς από την ενδεχόμενη διακοπή εμπορικών σχέσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση (BBC News, 2019)¹⁸. Το παράθυρο που άνοιξαν οι διαπραγματεύσεις με την Ένωση, συμπληρώνεται από τις διεθνείς συγκυρίες, οι οποίες θα την βοηθήσουν να επαναπροσδιορίσει την θέση της στον οικονομικό χώρο.

Ξεκινώντας από το ευρωπαϊκό προσκήνιο, η Μεγάλη Βρετανία επιδιώκει ένα νέο είδος συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο όμως δεν έχει ακόμα οριστικοποιηθεί. Θα αποχωρήσει η χώρα από την Ένωση με συμφωνία ή χωρίς; Θα παραμείνει στην Ενιαία Αγορά; Θα διατηρήσει τις υπάρχουσες 36 συμμαχίες της με τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ελεύθερο εμπόριο; Αυτά είναι μερικά ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν, πριν προβούν οι χώρες στην τελική υπογραφή συνθηκών για ανοιχτό εμπόριο αγαθών (Harrois, 2019)¹⁹.

Όσον αφορά τον δυτικό κόσμο, Ηνωμένες Πολιτείες και Βρετανία αισιοδοξούν στην ανάπτυξη αμοιβαίων εμπορικών σχέσεων, με την δεύτερη να αποσκοπεί στην αποφυγή τελωνειακών δασμών, κυρίως για τα μικρής διάρκειας αγροτικά της προϊόντα. Η υπόσταση της συνεργασίας δεν απειλείται από πιθανές διαμάχες μεταξύ των επιμέρους κυβερνήσεων, καθώς τα συμφέροντα των χωρών συμπορεύονται επί γενιές, και υπερέχουν των περιοδικών πολιτικών πεποιθήσεων και προσωπικοτήτων. Μια τέτοια εξωτερική πολιτική, θα αναδείξει την χώρα ως τον σύνδεσμο μεταξύ των δυο ηπείρων, ενώ θα λειτουργήσει ως φορέας των κοινών τους αξιών (Harrois, 2019)²⁰.

Στο καναδικό μέτωπο, οι αντίστοιχοι πρωθυπουργοί των κρατών εξέφρασαν την επιθυμία να καταλήξουν σε μια CETA+, η οποία θα συνδυάζει τα δικαιώματα της υπάρχουσας CETA²¹ με την αρχή του Μάλλον Ευνοούμενου Κράτους του ΠΟΕ. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Μ. Βρετανία θα πρέπει να αποχωρήσει από την CETA με την έξοδό της από την Ένωση.

Επιπρόσθετα, από το νέο δόγμα δεν θα μπορούσαν να εξαιρούνται αναδυόμενες δυνάμεις όπως η Κίνα και η Ινδία. Σε διαπραγματεύσεις βρίσκεται το ΗΒ με την Κίνα για εμπορική συμφωνία ύψους 9£ δισεκατομμυρίων με αμφίδρομες επενδύσεις που αφορούν μεταξύ άλλων εμπόριο υπηρεσιών και εξαγωγές πετρελαίου προς τη δεύτερη, που θα διευκολυνθούν από προσπάθεια απομάκρυνσης των μη δασμολογικών φραγμών (James, 2018²²; Lawler, 2019²³; Fox, 2018²⁴). Οι δύο χώρες

¹⁸ BBC News. (2019). *May calls for 'truly global Britain'*. [online] Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019].

¹⁹ Harrois, T. (2019). *Towards 'Global Britain'? Theresa May and the UK's Role in the World after Brexit*. [online] Journals.openedition.org. Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019].

²⁰ Harrois, T. (2019). *Towards 'Global Britain'? Theresa May and the UK's Role in the World after Brexit*. [online] Journals.openedition.org. Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019].

²¹ Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA): μια καινούρια εμπορική συμφωνία μεταξύ του Καναδά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό την περικοπή των δασμών και την διευκόλυνση των εξαγωγών προϊόντων και υπηρεσιών ανάμεσα στις χώρες

²² James, W. (2018). *Britain's May gets 9 billion pounds in China deals, Xi promises to build on a "golden era"* [online] Reuters. Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019].

²³ Lawler, A. (2019). *Rising UK-China oil trade could soften blow of no-deal Brexit* [online]

έχουν συμφωνήσει πως οι δασμοί στην εξαγωγή πετρελαίου προς την Κίνα θα παραμείνουν στα ίδια επίπεδα ακόμα και στην περίπτωση ενός no deal με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μια εμπορική συμφωνία με την Κίνα είναι ιδιαίτερα σημαντική για το ΗΒ, το οποίο δεν μπορεί να αγνοήσει την κινεζική αγορά, η μεσαία τάξη της οποίας εκτιμάται μέσα στα επόμενα χρόνια να φτάσει τα 600 εκατομμύρια. Η σχέση του ΗΒ με την Ένωση μετά την έξοδο του πρώτου, σίγουρα θα επηρεάσει τους όρους της συμφωνίας αυτής.

Τώρα, όσον αφορά στην Κοινοπολιτεία, το ΗΒ φαίνεται να έχει στραφεί στα κράτη-μέλη για να αντικαταστήσει την απώλεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ελπίζοντας στους παλιούς δεσμούς που τους ενώνουν. Με δεδομένα όμως ότι οι δασμοί των εξαγωγών προς το ΗΒ για τις περισσότερες χώρες της Κοινοπολιτείας είναι ήδη μηδενικοί, ότι το ΑΕΠ της Κοινοπολιτείας αθροιστικά είναι μικρότερο από αυτό της Ένωσης και η μορφή της δυσκολεύει τη σύσταση ενός ενιαίου εμπορικού μπλοκ, αυτή η ελπίδα φαντάζει ισχνή (Financial Times, 2018)²⁵. Ιδιαίτερο εμπορικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η Ινδία. Μια συμφωνία Λονδίνου- Νέου Δελχί θα ενίσχυε την ήπια ισχύ του ΗΒ στην περιοχή και θα ασκούσε πίεση στην Κίνα για την απελευθέρωση του εμπορίου. Εμπορικές διαπραγματεύσεις είχαν ξεκινήσει και μεταξύ ΕΕ-Ινδίας αλλά διακόπηκαν λόγω διαφωνιών σε ζητήματα όπως οι δασμοί και η visa, με την τελευταία να δείχνει επιθυμία υλοποίησης παρόμοιας συμφωνίας ξεχωριστά με τη Βρετανία. Ωστόσο η τελευταία θα χρειαστεί να κάνει παραχωρήσεις αφού τα εμπόδια που εμπόδισαν την αρχική συμφωνία αποτελούν κόκκινες γραμμές της ίδιας (Wintour, 2018)²⁶.

Στρατιωτική προσέγγιση

Από την πρώτη στιγμή που τέθηκε επί τάπητος το “νέο” δόγμα, η κυβέρνηση έκανε σαφές ότι δε θα μπορούσε να μην επεκταθεί και σε στρατιωτικό-αμυντικό επίπεδο. Από το 2016 έως και σήμερα, μέλη της κυβέρνησης, υποστήριζαν πως εάν η χώρα επιθυμεί έναν πιο ενεργό ρόλο στο διεθνές στερέωμα, μετά την αποχώρησή της από την ΕΕ, οι ένοπλες δυνάμεις οφείλουν να έχουν μια πιο αναβαθμισμένη παρουσία στους χώρους ενδιαφέροντος.

Πιο συγκεκριμένα, ο βρετανός υπουργός Άμυνας Gavin Williamson, έθεσε το πλαίσιο μιας πιο ρεαλιστικής προσέγγισης της στρατιωτικής παρουσίας, αφήνοντας πίσω την απόφαση που πάρθηκε τη δεκαετία του 1960 περί απόσυρσης των βρετανικών δυνάμεων ανατολικά του Σουέζ (Financial Times, 2019)²⁷. Το “νέο” δόγμα υψηλής στρατηγικής επιτάσσει την παρουσία της ΜΒ στην Ινδο-Ειρηνική περιοχή, είτε με τη δημιουργία ναυτικών βάσεων, είτε με αποστολή αεροπλανοφόρων, διασφαλίζοντας την ελεύθερη και απρόσκοπτη ναυσιπλοΐα στην

Reuters. Available here: <https://uk.reuters.com/article/uk-oil-brexite/rising-uk-china-oil-trade-could-soften-blow-of-no-deal-brexite-idUKKCN1QA251> [Accessed 29 Mar. 2019].

²⁴ Fox, L. (2018). Liam Fox on UK-China trade relations [online] Gov.uk. Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019]

²⁵ Financial Times. (2018). A British illusion of Commonwealth trade after Brexit [online] Financial Times. Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019]

²⁶ Wintour, P. (2018). May woos Modi as UK pursues trade deal with India [online] The Guardian. Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019]

²⁷ Ft.com. (2019). The military aims of ‘Global Britain’ should be realistic | Financial Times. [online] Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019].

περιοχή (Williamson, 2019)²⁸. Εξάλλου, αυτές οι κινήσεις μαρτυρούν την προσπάθεια αναχαίτισης της ταχύτατης εξάπλωσης της Κίνας στην περιοχή, σε στενή συνεργασία πάντα με τους συμμάχους (Financial Times, 2019)²⁹. Στον αντίποδα, οι εργατικοί δεν το αποδέχονται πλήρως, διατηρώντας την αντίληψη πως η MB θα πρέπει να επικεντρωθεί στις απειλές ασφάλειας της Ευρώπης, αφήνοντας στους συμμάχους την όποια επίλυση προβλημάτων του Ινδο-Ειρηνικού τόξου.

Επιπροσθέτως, η στροφή της αμυντικής βιομηχανίας σε νέες και καινοτόμες τεχνολογίες αλλά και οι επενδύσεις αναφορικά με την προστασία των βρετανικών δικτύων και του κυβερνοχώρου από επιθετικές ενέργειες τρίτων, δείχνουν τη θέληση της MB να εκσυγχρονιστεί. Άλλωστε, δε θα πρέπει να λησμονείται το γεγονός πως διαθέτει ένα από τα πιο αξιόπιστα δίκτυα πληροφοριών ανά τον κόσμο. Το ενδεχόμενο εισόδου της χώρας σε περίοδο οικονομικής ύφεσης, ωστόσο, δημιουργεί ερωτήματα για την ευόδωση του πλάνου, μιας και θα οδηγήσει σε αδυναμία χρηματοδότησης των ανωτέρω στόχων.

Όσον αφορά τη σχέση με το NATO, το Global Britain δεν τη διαφοροποιεί. Το «ένα ισχυρό NATO για μια ισχυρή άμυνα» συνεχίζει να υφίσταται. Αυτό που έρχεται να προστεθεί είναι η θέληση της δεύτερης ισχυρότερης δύναμης του Συμφώνου να διαδραματίσει πιο ενεργό ρόλο, προσπαθώντας, παράλληλα, να αποτελέσει το συνδετικό κρίκο ΗΠΑ-ΕΕ σε μια περίοδο αμοιβαίας καχυποψίας. Πολλοί, ωστόσο, είναι αυτοί που υποστηρίζουν πως με την έξοδο της από την ΕΕ θα ανοίξει ο δρόμος για τη δημιουργία ενιαίου ευρωπαϊκού στρατού, γεγονός που χρόνια μπλόκαρε με την παρουσία της, θέτοντας, έτσι, σε κίνδυνο τη συνοχή του NATO (Grant, 2018)³⁰.

Προοπτικές και προκλήσεις του νέου δόγματος

Προκειμένου το Global Britain να αποτελέσει κάτι παραπάνω από έναν ευσεβή πόθο, πρέπει να υποστηριχθεί από τις ανάλογες πράξεις. Οφείλει να είναι κάτι περισσότερο από ένα μεγάλοπνοο σχέδιο, για αυτό το λόγο η νέα εξωτερική πολιτική απαιτεί ενιαίο στρατηγικό σχεδιασμό υποστηριζόμενο από τους απαραίτητους πόρους (House of Commons Committee, 2017)³¹. Οι υπέρμαχοι του δόγματος υπογραμμίζουν πως η Βρετανία έχει τα απαραίτητα εφόδια να υλοποιήσει την ανωτέρω στρατηγική, καθώς διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στους διεθνείς οργανισμούς (μόνιμο μέλος του ΣΑ του ΟΗΕ, μέλος G7 κλπ.). Παρά το γεγονός ότι με την αποσύνδεση της Βρετανίας από την Ε.Ε., μοιραία η πρώτη θα απολέσει σημαντικά πλεονεκτήματα που απολαμβάνει, θα καταφέρει να αποκτήσει την ευελιξία να κινηθεί ενεργά στην παγκόσμια σκακιέρα. Έτσι, λοιπόν, οι νέες εμπορικές συμφωνίες σε συνδυασμό με την διπλωματική και στρατιωτική εξάπλωση θα υπερκεράσουν τις βραχυπρόθεσμες απώλειες του Brexit και θα καταστήσει την Βρετανία έναν ισχυρότερο παγκόσμιο παίκτη.

²⁸ Williamson, G. (2019). *Defence in Global Britain*. [online] GOV.UK. Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019].

²⁹ Ft.com. (2019). The military aims of 'Global Britain' should be realistic | Financial Times. [online] Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019].

³⁰ Grant, M. (2018). Britain Can Have Greater Global Influence After Brexit. [online] Forbes.com. Available [here](#) [Accessed 29 Mar. 2019].

³¹ House of Commons Foreign Affairs Committee (2017). *Global Britain*. London: House of Commons Foreign Affairs Committee, pp.13-27

Στον αντίποδα, οι επικριτές του εγχειρήματος τονίζουν τους περιορισμένους πόρους που διαθέτει η Βρετανία για να προβάλει πλανητική ισχύ και να διαδραματίσει ρόλο μεγάλης δύναμης στο σύγχρονο διεθνές σύστημα, ιδίως όταν έχει να ανταγωνιστεί δυνάμεις του βεληγεκούς των ΗΠΑ και της αναδυόμενης Κίνας. Επιπρόσθετα, μία ακόμη αδυναμία του εγχειρήματος αποτελεί η έλλειψη συνοχής στο εσωτερικό του κράτους και συγκεκριμένα η αδυναμία σχεδιασμού κοινής εθνικής στρατηγικής.

Συμπερασματικά, το νέο αυτό δόγμα της Βρετανίας επιχειρεί να βρει μια διέξοδο στις επικείμενες αρνητικές επιπτώσεις που θα προκαλέσει το Brexit. Βραχυπρόθεσμα, επιχειρεί να ελέγξει την ζημιά που θα προκληθεί και να περιορίσει όσο το δυνατόν περισσότερο τις απώλειες, ενώ σε μακροπρόθεσμο επίπεδο επιχειρεί να αναβιβάσει το ρόλο και την θέση της Βρετανίας στο παγκόσμιο στερέωμα (House of Commons, 2017)³².

Είναι, εν τέλει, το νέο αυτό δόγμα πραγματικά νέο; Ή μήπως κρατά τους βασικούς πυλώνες της πάλαι ποτέ επιτυχημένης στρατηγικής που οδήγησε στην βρετανική κυριαρχία του 19^{ου} αιώνα; Το μόνο σίγουρο είναι ότι το διεθνές σύστημα του 21^{ου} αιώνα χαρακτηρίζεται από μεγάλη πολυμορφία και περιπλοκότητα, άρα χρειάζεται και πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική για να αντιμετωπιστεί οποιαδήποτε πρόκληση. Το Global Britain επιχειρεί να δώσει λύση στις σημαντικότερες προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα χρησιμοποιώντας πληθώρα μέσων (οικονομικά, διπλωματικά, στρατιωτικά) για να επιτύχει το βέλτιστο δυνατό αποτέλεσμα. Είναι η Βρετανία έτοιμη να αντιμετωπίσει κάθε είδους πρόκληση και απειλή βασιζόμενη στις δικές της δυνάμεις; Αυτό είναι ένα ερώτημα που μόνο η ιστορία μπορεί να απαντήσει.

³² Ibid